

Poradna

Schizofrenie nebo senilní demence?

Moje babička (82 let) začala trpět sluchovými halucinacemi, mj. slyší hlasy, které k ní mluví. Praktický lékař jí předepsal jakýsi lék na lepší prokrvení mozku a zklidnění. Já si však myslím, že je zbytečné čekat, že lepší by bylo vyhledat psychiatra a začít co nejdříve adekvátní léčbu. Ráda bych znala váš názor.

Popsané příznaky se mohou opravdu vyskytovat jak u schizofrenie, tak u stařecké demence; vzhledem k věku pacientky bych se přikláněla spíše k demenci. Návštěvu u odborníka neodkládejte, v případě senilní demence při nasazení léků dojde minimálně ke zpomalení progresu onemocnění, v případě schizofrenie mohou léky babičce výrazně ulevit.

Úzkost

Před otěhotněním jsem brala Asentru a Neurol. V těhotenství jsem je vysadila a po pár měsících musela znovu začít, Asentra byla nahrazena Mirtazapinem, Neurol zůstal. Po porodu mi už nesedne jiné antidepresivum, pouze tyto dva léky, po všech je mi zle od žaludku. Je možné užívat třeba Saframyl, doplňuje serotonin?

Saframyl je doplněk stravy, který může příznivě ovlivňovat hladiny serotoninu v mozku, a může proto příznivě působit při depresích.

Nenahrazuje však léčbu, je to jen alternativní přístup, který napomáhá správně vedené psychoterapii. Vzhledem k ovlivnění hladin serotoninu jej nelze užívat současně s anti-depresivy na předpis. Při přechodu na tento přípravek je potřebná určitá doba, aby došlo k vyloučení stávajících antidepresiv z těla. Poradte se proto o začátku užívání Saframylu s vaším psychiatrem.

GS Anxiolan

Před 2 měsíci mě odvezla „rychlá“ s vysokým tlakem. Byly mi předepsány léky Zorem (1tbl.ráno) a Betaloc (1/2 ráno). Tyto léky dobře snáším, ale zřejmě následkem dvou kolapsů jsem prodělala posttraumatický šok a od té doby trpím stále častějšími stavy úzkosti, že nebudu moci dýchat. Párkrát jsem měla pocit, že snad i ztratím vědomí, takže jsem dýchala do sáčku a vzala si 1/2 tbl. Lexaurinu, který pomáhá, ale nechci si na něj zvyknout. Obrovský vnitřní neklid a úzkost mě přivedly k lékařce, která mi předepsala antidepresivum Asentra, ale zatím jsem je nevezla - děsí mě vedlejší účinky.

Popisované stavy úzkosti a nervozity mají zřejmě psychogenní původ. Buď můžete sama vyhledat služby psychoterapeuta podpořené vhodnou farmakoterapií, nebo se přímo rozhodnout pro léky. To je možná nejpohodlnější

cesta, ale nemusí mít vždy dostatečné účinky. Přípravek GS Anxiolan by vám mohl pomoci, ale jedná se o doplněk stravy na bylinné bázi a jeho účinnost se nedá porovnávat s léčivými přípravky (léky) předepisovanými lékaři. Jeho použití bych vám proto doporučila pouze v kombinaci s psychoterapií.

Nyní byste však měla začít užívat předepsaný lék Asentra. Jedná se o ověřený, široce užívaný lék a jeho vedlejší účinky jsou ojedinělé. V lékové dokumentaci musí být popsány všechny případné nežádoucí účinky, i když se vyskytly během klinických studií pouze sporadicky, což může mnohé pacienty vystrašit (zvláště, pokud už trpí generalizovanou úzkostí). Podobné „děsivé účinky“ byste určitě našla i u těch nejběžnějších léků proti horečce nebo bolestem hlavy. Pokud po měsíci užívání Asentry nenastane zlepšení, je potřeba znovu vyhledat odbornou pomoc psychiatra.

Antidepresiva a látky na podporu paměti

Je mi 24 let, vážím 50 kg. Potřebovala bych něco na podporu kognitivních funkcí. Před rokem jsem překonala psychotickou ataku, užívala jsem Zyprexu, Rivotril, Akineton. Tyto léky neberu už pár měsíců. Můžete mi, prosím, poradit, která látka (nejlépe přírodní, volně prodejná) by mi mohla pomoci zlepšit paměť a koncentraci?

Ve vašem případě by vzhledem k prodělané psychotické epizodě bylo nejvhodnější poradit se s vaším ošetřujícím lékařem (psychiatrem). Několik měsíců od ukončení užívání antipsychotik není ještě dostatečná doba pro bezpečnou samoléčbu. Většina látek pro povzbuzení mozkových funkcí a paměti (nootropika) je sice velmi bezpečná, avšak k jejich nežádoucím účinkům může patřit vystupňování nervozity, podrážděnost a agitovanost, poruchy spánku, což by mohlo negativně ovlivnit vaši psychiku.

Z volně prodejných léčiv s obsahem přírodních extraktů by pak do úvahy přicházely například přípravky s obsahem *Ginkgo biloba*.

Závislost na léku

Je mi 43 let, asi před 5 lety jsem se psychicky zhroutila a obvodní lékařka mi nasadila lék Citalec 20 mg – 1 tbl denně. Občas jsem ho nebrala pravidelně, ale vracely se mi úzkosti a moc mě bolela hlava, takže teď ho užívám denně, ale chtěla bych se závislosti na něm zbavit nebo nalézt náhradu. Jsem po operaci štítné žlázy, zůstala mi polovina. Beru Euthyrox 50 µg denně a poslední roky se nemohu zbavit kil navíc. Při výšce 166 cm vážím 85 kg. Nejím mnoho, jím pravidelně, zeleninu, bílé maso, ale s váhou to nehne.

Vaše problémy s tělesnou hmotností mohou zásadně souviset s užíváním léky. Pokud byste chtěla Citalec nahradit nějakým přírodním produktem, můžete po konzultaci s lékařem vyzkoušet např. Saframyl obsahující extrakt ze šafránu a L-tryptofan, které mají antidepresivní účinky. Z Citalecu na Saframyl je ovšem nutné přecházet pozvolna a uváženě. Jestliže vyloučíte souvislost neměnicí se tělesné hmotnosti s užíváním léky, zaměřte se na nastavení vyváženého jídelníčku, pravidelného stravování a přiměřené fyzické zátěže. S tím vám může pomoci výživový poradce a trenér v kterémkoli fitcentru.

Podezření na schizofrenii

Nedávno jsem se po roce rozešla s přítelem. Začal se chovat velmi zvláště. Už od začátku jsem si všímala určitých věcí, ale nikdy jsem si to nespojovala s žádnou nemocí. Občas se v noci vzbudil a z ničeho nic začal brečet, potily se mu ruce, byl podezřívavý. Kontroloval mě úplně všude. Dříve jsem si myslela, že je to obyčejná žárlivost. Nikdy na mě nebyl zlý, ani mi sprostě nenadával, ale moc lhal. Zavrhnul všechny staré přátele a nikdo o něm už dlouho neslyšel, jako kdyby se skrýval před světem. Byl vždy strašný pohádkář a vymýšlel si neuvěřitelné příběhy. Neměl nijak harmonické dětství, jeho matka trpí depresemi a jsou na tom finančně hodně špatně. Myslíte, že se u něj jedná o schizofrenii?

Zda se jedná konkrétně o schizofrenii, není možné zcela přesně určit, protože hlavní příznaky schizofrenie jsou jiné. Každopádně se však zřejmě jedná o patologického lháře, s nímž bude soužití vždy problematické. Částečně určitě věří tomu, co v danou chvíli tvrdí, bez ohledu na možné následky a mínění okolí. Samozřejmě za jeho psychický stav může velkou měrou i jeho komplikované dětství, ale řešení lze najít až tehdy, kdy on sám bude chtít vyhledat odbornou pomoc.

Kombinace léku Tenaxum a Cipralex

Chtěla bych se zeptat, zda je vhodné užívat Tenaxum (jedna tableta ráno a večer) a Cipralex na úzkost.

Přípravek Tenaxum spolu s Cipralexem obecně není vhodný, protože tento typ antidepresiv může snižovat jeho antihypertenzní účinek. V případě Cipralexu je však tento nežádoucí účinek relativně nevýznamný v porovnání s jinými skupinami antidepresiv, na druhou stranu je podávání přípravku Tenaxum zatíženo možným vznikem nebo zhoršením depresivních epizod. Tenaxum navíc nepatří k lékům první volby a přidává se spíše do kombinací léčby nebo slouží jako antihypertenzivum druhé volby.

Píchání pod levou bradavkou, sucho v ústech po probuzení

Je mi 23 let, měřím 187 cm, vážím 70 kg. V posledním roce jsem zjistil, že mám ráno po probuzení sucho v ústech. Nevím, zda je to kouření. Kouřím 8 let, průměrně 25 cigaret denně. Po stresující práci mě začalo píchat tak 3-5 cm pod levou bradavkou. Chvilkově mě také velmi bolelo na hrudi. Na plicním oddělení mi řekli, že plíce nemám nemocné, ale doporučili mi méně kouřit. Tlak a tep jsou v pořádku. Užíval jsem jen ženšen měsíc 1 tabletu denně a 10 tablet Geratamu. Někdy si vařím heřmánkový čaj a piji 2 velké kávy denně. Na rehabilitacích jsem se dozvěděl, že mám zkrácené prsní svaly.

Sucho v ústech s největší pravděpodobností souvisí s kouřením. Píchání pod bradavkou může být způsobeno zmiňovaným zkrácením prsních svalů, ale pro jistotu by bylo vhodné i vyšetření u kardiologa (minimálně EKG). Po vyloučení kardiologické příčiny (zejména s ohledem na vaše kouření) by jinak bylo zřejmě vhodné protahovací cvičení (strečink) - tlačit rukama oproti rohu místnosti (jakoby „kliky“, ale ve stoje, každá ruka opřená o jinou zeď) nebo např. pomocí ručníku - uchopit ručník oběma rukama v rozpažení za zády a přetáčet trup. Samozřejmě byste měl zapracovat intenzivně na odvykání kouření postupným snižováním počtu vykouřených cigaret denně. Abstinenci příznaky z nedostatku nikotinu vám pomohou překonat žvýkačky nebo náplasti s obsahem nikotinu (Nicorette, Niquitin).

Odpovídá
PharmDr. Jana Švejďová